

למכירה: מרגלים בשמים

מאת ג'רלד שטיינברג

של שכני?

בתחילה, כשהחליטה ארה"ב למכור רשיונות (ולעודד) ללווייני צילום מסחריים בעלי רזולוציה גבוהה, היתה זו ישראל שהביעה דאגה. היא חששה שיתרונה האיכותי – לפתח ולשגר לוויין סיור משלה (אופק) – ייפגע. יותר מ-20 שנה התחייבה ארה"ב לסייע לישראל לשמור על יתרון זה. אולם, עם פתיחת שוק הצילום המסחרי לכל, יוכלו כמה מיליוני דולר ממכירות הנפט לקנות מידע מודיעיני רב יותר משיכול לספק הלוויין היחיד של ישראל. בשל כך אישרה ממשלת ישראל את פרויקט ארוס – גרסה מסחרית של אופק, שכמו הפרויקטים האמריקאיים, מתוכנן אף הוא לאפשר למדינת סוד הביטחוני לקוז את עלויות לווייני הצילום בעלי הרזולוציה הגבוהה.

אבל כעת, כשהראשונים מהלוויינים הללו אמורים להיות משוגרים (איקונוס ואורבוויז האמריקאיים, ארוס הישראלי וראדארסאט הקנדי), הצבא האמריקאי הוא שנתקף בהתהדרות כפירה. בשנה שעברה, כשהוצבו אלפי חיילים אמריקאים במפרץ הפרסי, גילו המפקדים לפתע כי לוויינים מסחריים מרוסיה, צרפת, או הודו יכריזו לים למכור את תמונות פריסת כוחות תיהם. עם כניסת החברות האמריקאיות לשוק, יוכלו העיראקים בקלות רבה להוריד מהאינטרנט את התמונות המעניינות אותם.

באזור זה, כמו ברבים אחרים, האמריקאים הם השחקנים הראשיים, אבל אפילו הם אינם יכולים לעשות הרבה. מספר לווייני הצילום המסחריים המוכנים לשיגור גדול מכריזיה אפסר לשנות את המגמה לחלוטין. הטכנולוגיה קיימת. נראה שישראל, ארה"ב ומדינות אחרות ייאלצו להתאים את עצמן לעולם החדש והאמיץ של מרגלים מסחריים בשמים.

בששת החודשים הבאים אמורים להתחיל לפעול לווייני צילום מסחריים ייעודיים בעלי כושר הפרדה גבוה. ברגע שייכנסו למסלולם, יוכל כל מי שברשותו כמה אלפי דולרים להזמין תמונה ברזולוציה של פחות משני מטרים מכל מקום כמעט בעולם. עד עכשיו הוגבלו הלוויינים האזרחיים לתמונות ברזולוציה של 10 מ' ומדי פעם הגיעו תמונות ברזולוציה של 5 ושל 2 מ' מלוויינים רוסיים והודיים. בתמונה בעלת רזולוציה של 10 מ' ניתן לראות בתים, אבל ברזולוציה של 2 מ' ניתן להבחין במכוניות ועצים.

בעוד שהתומכים והמממנים של הלוויינים החדשים מהללים את יישר מיהם האזרחיים – הרי האמת היא שיכולת הקיום שלהם תלויה בלקריות הצבאיים. כשכל מערכת עולה מיליארדי דולר, הדרך היחידה לכייון העלויות היא על ידי מכירת שירותים לממשלות בעלות תקציבי ביטחון גדולים. במלים אחרות, מערך כות לוויין חדשות אלו, כמו איקונוס של חברת לוקהיד-מרטין, אורבוויז של חברת אורבימאג, וראדארסאט II של קנדה, רסורוס של רוסיה וארוס של ישראל מסתמכות על תפקידן כמערכות לווייני ריגול. לאחר קריסת בריה"מ הקטינה ארה"ב את תקציב רשת לווייני הסיור שלה וערדה את היצרנים והמפעילים לצאת לשוק הפרטי. החברות החדשות שקמו משתמשות בטכנולוגיה שפותחה כדי להגל אחרי מוסקוה.

כפי שכל השחקנים בתחום מבינים (אך מעטים מודים), הלקוחות הסבירים ביותר, בעלי התקציב, הם מרגלים. התיאוריה היא, שבמקום לטרוח לבנות ולשגר מערכות לוויין, מוכנות מדינות רבות לקנות שירותים אלה מספק קיים. הבעיה היא, שחלק מהעסקות הטובות ביותר הוא גם הבעייתי ביותר. כמה ישלם סאדאם חוסיין כדי להשיג תמונות בזמן אמת